

Chambre des Représentants

SESSION 1981-1982

12 MAI 1982

PROJET DE LOI

modifiant l'article 83 de la loi du 5 août 1978 de
réformes économiques et budgétaires

RAPPORT

FAIT

AU NOM DE LA COMMISSION DE L'INTERIEUR,
DES AFFAIRES GENERALES
ET DE LA FONCTION PUBLIQUE ⁽¹⁾
PAR M. DESUTTER

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Exposé du Ministre

Le Ministre fait part à la Commission de sa constatation selon laquelle la rédaction de l'article 83 de la loi du 5 août 1978 ne répond pas aux préoccupations exprimées à l'époque par le Ministre de la Fonction publique. Très rapidement, les termes mêmes de cet article ont prêté à discussion; que faut-il entendre exactement par :

- a) un service subventionné par un service public ?
- b) un régime de pension assimilé à un régime de pension à charge du Trésor public ?

⁽¹⁾ Composition de la Commission :

Président : M. J.-B. Delhay.

A. — Membres : MM. Breyne, Cardoen, Detremmerie, Jérôme, Suykerbuyk, Tant, Vankeirsbilck. — Bogaerts, J.-B. Delhay, De Loor, Guillaume, M. Harmegnies, Lafosse, Temmerman. — A. Claes, Cornet d'Elzies, Evers, Munde-leer, Van Belle, M^{me} Van den Poel-Welkenhuysen. — MM. De Beul, Desseyn. — Nols.

B. — Suppléants : MM. Beerden, Coppieters, Desutter, Marchand, Thys, Van Wambeke, Wauthy, Willems. — M^{me} Brenez, MM. Collignon, De Batselier, Laridon, Mangelschots, Onkelinx, Perdieu, Rubens. — De Grève, Denys, Flaman, Klein, Militis, Poswick, Taelman. — Anciaux, Gabriels, Van Biervliet. — Clerfayt, Defosset.

Voir :

286 (1981-1982) : — N° 1.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1981-1982

12 MEI 1982

WETSONTWERP

tot wijziging van artikel 83 van de wet van 5 au-
gustus 1978 houdende economische en budgétaire
hervormingen

VERSLAG

NAMENS

DE COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN,
DE ALGEMENE ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT ⁽¹⁾
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER DE SUTTER

DAMES EN HEREN,

I. — Uiteenzetting van de Minister

De Minister verklaart dat de redactie van artikel 83 van de wet van 5 augustus 1978 niet beantwoordt aan de wens van de toenmalige Minister van Openbaar Ambt. De bewoordingen zelf van dat artikel gaven al vrij spoedig aanleiding tot betwisting. Wat moet juist worden verstaan onder :

- a) een door de Staat gesubsidieerde dienst ?
- b) een pensioenstelsel dat gelijkgesteld is met een pensioenstel-sel ten laste van 's Rijks Schatkist ?

⁽¹⁾ Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer J.-B. Delhay.

A. — ! eden : de heren Breyne, Cardoen, Detremmerie, Jérôme, Suykerbuyk, Tant, Vankeirsbilck. — Bogaerts, J.-B. Delhay, De Loor, Guillaume, M. Harmegnies, Lafosse, Temmerman. — A. Claes, Cornet d'Elzies, Evers, Munde-leer, Van Belle, Mevr. Van den Poel-Welkenhuysen. — De heren De Beul, Desseyn. — Nols.

B. — Plaatsvervangers : de heren Beerden, Coppieters, Desutter, Marchand, Thys, Van Wambeke, Wauthy, Willems. — Mevr. Brenez, de heren Collignon, De Batselier, Laridon, Mangelschots, Onkelinx, Perdieu, Rubens. — De Grève, Denys, Flaman, Klein, Militis, Poswick, Taelman. — Anciaux, Gabriels, Van Biervliet. — Clerfayt, Defosset.

Zie :

286 (1981-1982) : — Nr 1.

De plus, la notion de mise à la pension immédiate n'est pas aussi claire qu'il y paraît étant donné que dans le régime de la cessation des fonctions le premier acte à prendre est une mise à la retraite qui conditionne éventuellement le droit à une pension.

Ces diverses difficultés ont eu pour conséquence que les ministères ont fait des applications divergentes de l'article 83, dans la mesure où ils l'ont appliqué.

Le présent projet de loi :

- a) écarte la notion de service subventionné;
- b) définit les régimes de pension visés par la loi (article 1^{er}, § 1^{er});
- c) substitue la notion de mise à la retraite à celle de mise à la pension (article 1^{er}, §§ 2 à 5);
- d) accorde aux victimes de la guerre un délai majoré de cinquante pour cent : 548 jours au lieu de 365;
- e) ne tient pas compte des absences de l'agent pour le calcul du délai de 548 ou 365 jours lorsqu'elles ont été provoquées (§ 6):

— soit par un accident du travail, une maladie professionnelle ou un accident survenu sur le chemin du travail;

— soit par les demi-jours d'absence pendant lesquels l'agent est éventuellement autorisé à s'absenter en exécution d'un régime réglementaire de prestations réduites (convalescence).

Une modification est également introduite dans le § 2 de l'article 83 pour éviter que le membre du personnel de l'enseignement non universitaire de l'Etat se voie compter les jours de vacances comme congé de maladie lorsque moins de quinze jours après les vacances scolaires il est victime d'un accident du travail, d'un accident survenu sur le chemin du travail ou d'une maladie professionnelle.

Le projet de loi ne prévoit qu'une rétroactivité très limitée étant donné qu'il paraît impossible de revenir sur les cas où il a été fait application de la loi, sans créer de graves problèmes de retrait d'actes administratifs réguliers. La rétroactivité prévue par le projet permet d'en faire application aux points d) et e) ci-dessus à la date du 25 octobre 1979. C'est à cette dernière date en effet que le Gouvernement a fait connaître par circulaire son intention de déposer un projet de loi relatif à ces points de sorte qu'il paraît nécessaire de donner une base légale aux décisions qui ont été prises sur base de la circulaire n° 119 du 25 octobre 1979 (voir annexe).

II. — Discussion générale

Il est précisé que l'article 1^{er}, § 1 du projet définit le champ d'application des paragraphes 2 et 3 du nouveau texte de l'article 83 de la loi du 5 août 1978 de réformes économiques et budgétaires.

Un membre estime qu'il est regrettable que le Gouvernement n'ait pas suivi l'avis du Conseil d'Etat en ce qui concerne les absences dues à un accident causé par la faute d'un tiers. Le Conseil d'Etat estime en effet, qu'il faudrait neutraliser ces absences lors du calcul des 365 ou 548 jours qui entraînent la mise à la retraite.

Toutefois, le Gouvernement a considéré que procéder à cette neutralisation constituerait de nouveaux avantages accordés, ce qui n'est plus possible actuellement.

Un membre rappelle qu'il y a eu une circulaire interprétative de l'article 83 de la loi du 5 août 1978, ce que le Ministre confirme (en annexe). Cependant, cette circulaire ne faisait

Daarenboven is het begrip onmiddellijke oppensioenstelling niet zo duidelijk als het op het eerste gezicht wel lijkt, aangezien de eerste daad die moet worden gesteld in de regeling die geldt voor de beëindiging van het ambt, de inruststelling is, een handeling waarvan eventueel afhangt of de betrokkene recht krijgt op pensioen.

Die diverse moeilijkheden hebben tot gevolg gehad dat de ministeries artikel 83 op uiteenlopende wijzen hebben toegepast, voor zover zij het al hebben toegepast.

Het onderhavige wetsontwerp :

- a) neemt het begrip gesubsidieerde dienst niet over;
- b) omschrijft de bij de wet bedoelde pensioenregelingen (artikel 1, § 1);
- c) vervangt het begrip oppensioenstelling door dat van inruststelling (artikel 1, §§ 2 tot 5);
- d) vermeerderd de aan de oorlogsslachtoffers toegekende termijn met vijftig ten honderd : 548 dagen in plaats van 365;
- e) houdt voor de berekening van de termijn van 548 of 365 dagen geen rekening met de afwezigheden van het personeelslid wanneer die te wijten zijn (§ 6):

— hetzij aan een arbeidsongeval, een beroepsziekte of een ongeval op de weg naar en van het werk;

— hetzij aan de halve dagen afwezigheid tijdens welke het personeelslid eventueel afwezig mag zijn met toepassing van een verordeningregeling inzake verminderde prestaties (herstelverlof).

Een andere wijziging wordt ingevoerd in § 2 van artikel 83 om te voorkomen dat de vakantiedagen van een personeelslid van het niet-universitair Rijksonderwijs hem als ziekteverlof worden aangerekend, wanneer hij minder dan 15 dagen na de schoolvakantie het slachtoffer wordt van een arbeidsongeval, een ongeval op de weg naar en van het werk of een beroepsziekte.

Het wetsontwerp voorziet slechts in een zeer beperkte terugwerkende kracht, aangezien het onmogelijk blijkt terug te komen op de gevallen waarin de wet werd toegepast zonder dat zulks grote mogelijkheden zou doen ontstaan wat het ongedaan maken van regelmatig gestelde administratieve handelingen betreft. De terugwerkende kracht waarvan sprake is in het wetsontwerp, kan vanaf 25 oktober 1979 worden toegepast op de hierboven bedoelde punten d) en e). Toen heeft de regering immers bij circulaire haar bedoeling te kennen gegeven een wetsontwerp betreffende die punten in te dienen, zodat het noodzakelijk blijkt een wettelijke grondslag te geven aan de beslissingen die genomen werden op grond van circulaire nr 119 van 25 oktober 1979 (zie bijlage).

II. — Algemene bespreking

Er wordt gepreciseerd dat artikel 1, § 1, van het ontwerp het toepassingsgebied omschrijft van de §§ 2 en 3 van de nieuwe tekst van artikel 83 van de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen.

Een lid vindt het betreurenswaardig dat de regering niet het advies heeft gevolgd van de Raad van State betreffende de afwezigheden ten gevolge van een ongeval dat door een derde werd veroorzaakt. De Raad van State is immers van oordeel dat men die afwezigheden niet in aanmerking zou mogen nemen bij de berekening van de 365 of 548 dagen die de inruststelling ten gevolge hebben.

De Regering heeft evenwel gemeend dat zulks zou neerkomen op het verlenen van nieuwe voordelen, wat thans niet meer mogelijk is.

Een lid herinnert eraan dat er een circulaire houdende interpretatie van artikel 83 van de wet van 5 augustus 1978 bestaat, wat door de Minister wordt bevestigd (in bijlage). Die circulaire

qu'annoncer un projet de loi en vue de modifier l'article 83 de la loi du 5 août 1978.

Cette circulaire envisageait de neutraliser les jours d'absence pour accident causé par un tiers mais cela n'a aucune valeur normative.

Les agents de l'Etat dont le statut est réglé par l'arrêté royal du 2 octobre 1937, ne perdent aucun avantage dans leur carrière ou dans leur traitement pendant leur congé dû à un accident causé par un tiers hors du temps de service pour autant qu'ils subrogent le ministère dans leurs droits à l'égard du tiers. Pour le plus grand nombre d'agents, le problème n'est donc pas aigu. Les accidents survenus pendant le service relèvent de la législation sur les accidents du travail.

Un autre membre soulève le problème qui se pose pour les miliciens agents de l'Etat, dans le civil. Ceux-ci en effet, en cas d'invalidité due à un accident causé par des tiers, pendant les heures de service, ne peuvent pas subroger le département dont ils dépendent dans leurs droits et ils peuvent ainsi être placés dans une situation très difficile.

L'orateur cite en exemple un milicien machiniste stagiaire à la S.N.C.B. Celui-ci effectuant son service militaire est blessé par un tiers non militaire au cours d'un entraînement. Cet accident lui cause une invalidité physique qui le rend inapte pour la fonction à laquelle il doit être nommé après son service militaire. Il n'a aucun recours : il ne peut invoquer ni la loi sur les accidents du travail ni subroger son employeur dans ses droits, puisqu'il est sous le statut de milicien.

Un autre membre s'étonne du fait que la mesure prévue à l'article 1^{er}, § 7 du projet ne s'applique pas aux professeurs d'université.

Selon le Ministre, il n'est pas paru nécessaire d'appliquer ces mesures aux professeurs d'université.

Le même orateur pose la question de savoir pourquoi le Gouvernement ne veut pas tenir compte des demi-jours d'absence pendant lesquels l'agent est autorisé à s'absenter en exécution d'un régime réglementaire de prestations réduites en cas de maladie ou d'infirmité, dans le calcul des délais de 365 et 548 jours. Il craint, en effet, que des abus ne soient commis par le biais de cette mesure afin de contourner les sanctions prévues par le présent projet.

Le Ministre rappelle que le statut des agents de l'Etat est complet sur la réglementation de ces absences mais que le présent projet se devait de régler ces problèmes car son champ d'application vise également des organismes ayant des statuts plus vagues et dès lors, moins complets en la matière. Quant aux abus qu'une telle mesure pourrait engendrer, il estime qu'on ne peut éviter tous les abus.

De toute façon, il est rappelé à la commission que le nombre de jours de maladie permis aux agents de la fonction publique, n'est que de 90 jours par 10 ans de carrière.

Les abus que pourraient commettre un agent dans l'accumulation de demi-jours d'absence pour maladie sont donc limités.

∴

Les articles et l'ensemble du projet de loi sont adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,

E. DESUTTER.

Le Président,

J.-B. DELHAYE.

bevatte echter alleen de aankondiging van een wetsontwerp dat artikel 83 van de wet van 5 augustus 1978 zou wijzigen.

Zij beoogde de dagen afwezigheid wegens een door een derde veroorzaakt ongeval niet in aanmerking te nemen, maar zij heeft geen normatieve waarde.

De leden van het rijkspersoneel, wier statuut wordt geregeld bij het koninklijk besluit van 2 oktober 1937, verliezen geen enkel voordeel inzake loopbaan of wedde gedurende een verlof dat te wijten is aan een ongeval dat door een derde buiten de dienst is veroorzaakt, voor zover zij het ministerie in hun rechten ten opzichte van die derde doen treden. Voor het overgrote deel van de personeelsleden is er dus geen ernstig probleem. De ongevallen tijdens de dienst vallen onder de wetgeving op de arbeidsongevallen.

Een lid snijdt het vraagstuk aan van de dienstplichtigen die in het burgerleven tot het rijkspersoneel behoren. Ingeval van invaliditeit ten gevolge van een ongeval dat gedurende de diensturen door derden is veroorzaakt, kunnen zij immers het departement waarvan zij afhangen niet in hun rechten doen treden; bijgevolg kunnen zij in een zeer moeilijke toestand verzeild geraken.

Spreker haalt het voorbeeld aan van een dienstplichtige die stagedoend machinist is bij de N.M.B.S. Tijdens zijn dienstitijd wordt hij bij een oefening door een niet-militaire derde gekwetst. Het ongeval leidt tot een lichamelijke invaliditeit die hem ongeschikt maakt voor de functie waarin hij na zijn dienstitijd zou worden benoemd. Hij heeft geen verweermiddel : hij kan zich niet beroepen op de arbeidsongevallen wet en evenmin kan hij zijn werkgever in zijn rechten doen treden aangezien hij onder het statuut van de dienstplichtigen valt.

Een lid verbaast zich erover dat de in artikel 1, § 7 van het ontwerp vervatte maatregel niet toepasselijk is op de universiteitsprofessoren.

Volgens de Minister hoeven die maatregelen niet op de universiteitsprofessoren te worden toegepast.

Dezelfde spreker vraagt waarom de Regering, bij de berekening van de termijnen van 365 en 548 dagen, geen rekening wil houden met de halve dagen afwezigheid tijdens welke een personeelslid afwezig mag zijn krachtens een regeling inzake verminderde prestaties in geval van ziekte of invaliditeit. Hij vreest namelijk dat die maatregel tot misbruiken aanleiding zal geven, zodat de bij het onderhavige ontwerp bepaalde sancties omzeild zullen worden.

De Minister wijst erop dat het statuut van het Rijkspersoneel zeer volledig is met betrekking tot de reglementering van die afwezigheden, maar dat het ontwerp die problemen diende te regelen omdat het ook toepasselijk is op instellingen met een minder duidelijk statuut dat terzake niet zo volledig is. Niet alle misbruiken waartoe zulke maatregel aanleiding kan geven, kunnen volgens hem worden voorkomen.

In de commissie wordt er in elk geval op gewezen dat het aantal ziektedagen waarop de overheidsambtenaren recht hebben, niet meer dan 90 dagen per tien jaar loopbaan bedraagt.

De misbruiken waartoe de opeenhoping van halve dagen afwezigheid wegens ziekte kan leiden, zijn dus zeer beperkt.

∴

De artikelen en het gehele ontwerp worden eenparig aangenomen.

De Rapporteur,

E. DESUTTER.

De Voorzitter,

J.-B. DELHAYE.

ANNEXE

CIRCULAIRE N° 119

Bruxelles, le 25 octobre 1979.

Madame le Ministre,
Monsieur le Ministre,
Madame le Secrétaire d'Etat,
Monsieur le Secrétaire d'Etat,

Objet: Application de l'article 83 de la loi du 5 août 1978 de réformes économiques et budgétaires.

L'arrêté royal du 3 août 1979 a déterminé les modalités d'application de l'article 83, § 1 de la loi mentionnée en rubrique.

Afin d'éviter toute confusion dans l'interprétation de cette disposition, il ne peut être perdu de vue que cet article a été proposé et adopté en raison des abus constatés dans certains secteurs des services publics. (voir Exposé des motifs, 450 (1977-1978) — n° 1, session 1977-1978, 22 juin 1978, page 65).

Il s'ensuit que certaines absences ne doivent pas être prises en considération pour le calcul des 365 jours de congé de maladie qui, après les 60 ans de l'agent, entraînent sa mise à la retraite:

- a) les absences dues à un accident du travail, un accident survenu sur le chemin du travail ou une maladie professionnelle;
- b) les absences dues à un accident causé par la faute d'un tiers pour autant que l'Etat soit subrogé dans les droits de l'agent contre l'auteur de l'accident;
- c) les congés pour prestations réduites en cas de maladie ou d'infirmité qui sont accordés pour 90 jours par période de dix ans d'activité de service et qui, dans les administrations de l'Etat, ne sont d'ailleurs pas comptabilisées comme des absences pour cause de maladie.

Le Gouvernement estime que la mise à la retraite d'office pour inaptitude définitive, lorsque l'agent atteint l'âge de 60 ans, doit être postposée jusqu'à ce que l'agent ait épuisé la somme des congés à laquelle les règlements lui donnent droit, sans pouvoir toutefois excéder 365 jours de congés pour maladie depuis sont 60^{ème} anniversaire.

Un projet de loi sera déposé dans les prochains jours afin de consacrer ces mesures par la loi. Cette occasion sera saisie pour proposer également la majoration de 50 % du total de 365 jours de congé de maladie en faveur des invalides de guerre.

Il va de soi que ce projet ne sera pas seulement applicable dans les administrations de l'Etat, mais également dans les autres services publics visés par l'article 83 de la loi. Pour l'application au personnel enseignant, il sera proposé d'adapter le § 2 de cet article de manière telle que les absences visées sous l'alinéa 3 ci-avant ne soient pas prises en considération.

Le Ministre,

(s.) W. CALEWAERT.

BIJLAGE

OMZENDBRIEF N° 119

Brussel, 25 oktober 1979.

Mevrouw de Minister,
Mijnheer de Minister,
Mevrouw de Staatssecretaris,
Mijnheer de Staatssecretaris,

Betreft: Toepassing van artikel 83 van de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen.

Het koninklijk besluit van 3 augustus 1979 heeft de toepassingsmodaliteiten bepaald van artikel 83, § 1 van bovenvermelde wet.

Om elke verwarring bij het interpreteren van deze bepaling te vermijden mag niet uit het oog worden verloren dat dit artikel werd voorgesteld en aangenomen omwille van de misbruiken die in sommige sectoren van de openbare diensten werden vastgesteld (zie Memorie van toelichting, (Stuk nr 450/1) (1977-1978), zitting 1977-1978, 22 juni 1978, bladzijde 65).

Daaruit volgt dat sommige afwezigheden niet moeten in aanmerking genomen worden bij het berekenen van de 365 dagen ziekteverlof die, nadat het personeelslid de 60 jaar heeft bereikt, zijn oppensioenstelling teweegbrengen:

- a) de afwezigheden die te wijten zijn aan een arbeidsongeval, een ongeval op de weg naar of van het werk of een beroepsziekte;
- b) de afwezigheden die te wijten zijn aan een ongeval door de schuld van een derde veroorzaakt, wanneer de staat in de rechten van het personeelslid treedt tegen degene die het ongeval heeft veroorzaakt;
- c) de verloven wegens verminderde prestaties in geval van ziekte of gebrekkigheid, die worden toegekend voor 90 dagen per periode van tien jaar dienstactiviteit en die in de rijksbesturen trouwens niet aangerekend worden als afwezigheden wegens ziekte.

De Regering is van oordeel dat de ambtshalve opruststelling bij definitieve ongeschiktheid na de leeftijd van 60 jaar moet worden verdaagd totdat het personeelslid het totaal van het verlof waarop de reglementen hem recht geven heeft opgebruikt, zonder nochtans de 365 dagen ziekteverlof sedert zijn 60ste verjaardag te mogen overschrijden.

De eerstkomende dagen zal een wetsontwerp worden ingediend teneinde deze maatregelen bij wet te bekrachtigen. De gelegenheid zal te baat worden genomen om eveneens een verhoging met 50 % van het totaal van 365 dagen ziekteverlof ten gunste van de oorlogsinvaliden voor te stellen.

Vanzelfsprekend zal dit ontwerp niet alleen toepasselijk zijn in de rijksbesturen, maar ook in de andere openbare diensten waarop artikel 83 van de wet slaat. Met het oog op de toepassing op het onderwijzend personeel zal voorgesteld worden § 2 van dit artikel dusdanig aan te passen dat de onder het 3de lid hierboven bedoelde afwezigheden niet in aanmerking worden genomen.

De Minister,

(get.) W. CALEWAERT.